

Cái chìa khoá xe Phan

Khi có ai hỏi: “Thằng Phước, sanh bên đây hay bên Việt Nam?” Mẹ tôi luôn trả lời bằng một câu “xời” mà tôi không bao giờ hiểu được “xời” trong tiếng Việt là chi - nói gì tiếng Anh. “Xời, hỏi qua đây, nó còn ầm ừ.” Nghĩa là tôi từ đó lớn lên như một thằng nhóc Mỹ, không biết tiếng Việt cũng chẳng sao. Nhưng từ hồi tôi biết được, tôi không có quyền ra tranh cử Tổng thống Mỹ, vì tôi sanh ở Việt Nam thì tôi tính khác! Không biết đọc, viết cũng phải biết nói tiếng Việt cho ra người Việt Nam. Khi tôi nói ra ý nghĩ đó! Cũng là lần đầu tiên trong đời tôi được thấy nụ cười đúng nghĩa nụ cười trên gương mặt ba tôi.

Thằng Phước-Mỹ lớn lên với Nintendo Game; Hamburger nên nó y như... một thằng nhóc Mỹ - Nghĩa là từ 10 tuổi trở xuống thì ba tôi là thần tượng của tôi. Làm sao không tin được điều đó khi tôi không biết làm sao để có thể chạy cái xe đạp hai bánh-không cần bánh phụ-cho bằng những thằng nhóc trong apartment, thì ba tôi phóng lên cái xe đạp hai bánh là đạp vèo vèo... Tôi biết bơi chớ rồi nhưng chưa dám thử ra chỗ sâu 8 feet của cái hồ bơi trong apartment thì ba tôi ào xuống hồ bơi là bơi luôn sang bên kia bờ. (Phải nhớ là cái hồ bơi trong apartment là cái hồ bơi của người lớn, nhưng đối với con nít 10 tuổi trở xuống thì cái hồ bơi đó là cái biển!) Tôi không phục thần tượng của tôi sao được?! Chỉ quên là ông đã tập bơi và tập xe đạp cho tôi.

Năm tôi 13, ba tôi lái xe từ Dallas đi Toronto để cả nhà mở rộng tầm mắt về nước Mỹ. Tôi không tài nào ngủ được khi nghĩ đến đoạn đường trong tưởng tượng của tôi thuở ấy là khoảng từ Trái đất lên tới Thiên đàng! Đến khi thực sự bước vào cuộc du lịch vĩ đại của gia đình tôi thì tôi thức rồi ngủ; ngủ rồi thức trong cái xe van với lòng ngưỡng mộ vô bờ. Tôi khâm phục thần tượng của mình đời đời. Tưởng thế!

Nhưng qua năm tôi 14 thì tất cả đổi thay! Mẹ tôi cho phép mời mấy người bạn tới nhà dự tiệc Sinh nhật tôi. Từng người bạn được cha hay mẹ họ đưa đến là từng người bắt tay thân mật với mẹ tôi. Cha hay mẹ của họ trò chuyện với mẹ tôi trong tình thân mật giữa cha mẹ học trò. (Ba tôi chỉ tiếp xúc với người Việt, không chơi với Mỹ. Tôi hiểu được điều quan trọng nhất lúc bấy giờ là ba tôi không thích Mỹ. Ông không thích nghe ai khen Mỹ dù ông không trả lời mẹ hay các chị tôi là không thích thì ông đến Mỹ làm gì? Tôi tự trả lời được cho mình là ba tôi đến Mỹ chỉ vì gia đình, tương lai chị em tôi. Cá nhân ba không thích Mỹ vì chuyện Mỹ bỏ đồng minh. Ba tôi ít nói trong đời sống thường nhật nhưng khi nhậu với bạn bè của ba thì ông lý luận; khếp tội Mỹ bỏ đồng minh rất hay.)

Xui tận mạng trong lần Sinh nhật đó là bà mẹ của con nhỏ bạn tôi, nghe nó nói mẹ nó là người giảng dạy ở Đại học. Tôi kính nể lắm! Và rất hân hạnh được nó nhận lời tới dự Sinh nhật tôi. Nay lại được mẹ nó đưa tới thì thật là hân hạnh cho Sinh nhật 14 tuổi của tôi. Mẹ nó lại thân mật ôm mẹ tôi, nói chuyện cời mở, thân tình như mẹ với di tôi. Bà nhất định gặp ba tôi để chào hỏi cha của thằng boy tên Phước mà bà rất mến mộ. Tôi hồi hộp lắm, chỉ còn mong vô xử sự tế nhị của mẹ tôi. Nhưng hôm đó mẹ tôi dở ẹt! Mẹ từ chối người ta không xong thì quay lại ép ba ra chào khách. Ba tôi bị ép quá nên dụi điều thuốc ngoài patio, đi ra nhà trước gặp bà giáo sư Đại học. Bà ta tay bắt mặt mừng với ba tôi, nhưng tôi lại thấy được trong sự thân mật Mỹ của bà một biểu hiện tế nhị, khôn khéo của người trí thức Mỹ khi bà không chịu được mùi thuốc lá. Tôi thất vọng về thần tượng của mình tới mức xấu hổ.

Bữa sinh nhật đó không vui như tôi mong muốn vì ba tôi lại hỏi: “Thằng Hùng đâu, không thấy?” Tôi ầm ớ trả lời: “Nó không đến được”. Thật ra, thằng Hùng là con nhà Việt Nam mới sang, cô giáo trong lớp nói tôi giúp nó vì tiếng Anh của nó còn yếu lắm, mà trong lớp thì chỉ một mình tôi hiểu thứ ngôn ngữ lú lo như chim của nó với tôi. Chẳng có gì tự hào về một thằng Hùng ầm ớ thì mời tới đây chi? Ba không nói gì thêm nhưng việc ông nhắc tới thằng Hùng đã nói lên tình dân tộc, nghĩa đồng bào của ông.

Hình ảnh thần tượng của tôi teo dần theo ngày tháng vì những bất đồng giữa cha con từ việc nhỏ tới việc lớn, lớn hơn theo thời gian; tới lạnh nhạt hồi nào tôi không nhớ rõ nữa! Tôi chỉ nhớ trong đầu, nhớ tới ám ảnh là tôi có người cha không dễ tiếp xúc. Tôi bị ông rầy la suốt những năm tôi học Trung học-về toàn những chuyện không đâu! Như tôi phải lục tung mền gối để kiếm cái MP3 thất lạc trên giường. Cuối cùng và bất đắc dĩ phải mở miệng nhờ ba chở con đi học vì đã trễ xe bus. Con đường từ nhà tôi tới trường là 8 miles xe bus thì dài ra 24 miles nhắc nhở... con trai phải thế này, thế khác. Giờ giấc là thước đo tư cách con người. Tôi muốn hỏi ba tôi về giờ dây thun của người Việt Nam nhưng sợ ông bí khi đã đưa vào lý luận giờ giấc có liên quan đến tư cách! Tôi hoài nghi về dân tộc mình. Dù sao, 24 miles nhắc nhở cũng đỡ hơn im lặng thành 48 miles là hôm ba không nói gì! Đôi mắt ba tôi đắm đắm nhìn về phía trước để lái xe. Ngoài ra, không có gì trong mắt ba tôi đâu. Tôi không thích cái kiêu ngạo trong ánh mắt nhìn đời như cỏ rác, đó. Thịnh thoảng, đôi chân mày nheo nheo với một người lái xe cầu thả. Sao không bóp kèn cảnh cáo họ còn hơn nheo mày khinh bỉ một kẻ chẳng đáng nhìn. Và có lẽ tệ hại nhất là rác rưởi đang ngồi kế bên ông, ông không nhìn hay nheo một cái cho dễ thở. Tôi chỉ ước tới cái ngày tôi cầm được cái bằng lái trong tay là hết... khó chịu về ba mình. Tôi thật nhẹ nhõm khi có bằng lái xe và quên đi người tập lái cho tôi - tập lái kiểu đặc biệt nữa kia!

Cái ngày tập lái xe ấy trong tôi âu lo dữ lắm! Hai cha con phải trực diện đối đầu. “Đàn ông lái xe chỉ cần tay trái thôi. Tay phải để dành làm việc khác! Con không nên ôm khư khư hai tay vô cái tay lái, nó chẳng xúc ra được đâu!” Tôi cho là ngạo mạn, mẹ tôi đã kích sự chỉ dạy thiếu an toàn. (Chừng tôi bị gãy tay vì chơi banh thì tôi hiểu được vì sao đàn ông chỉ nên lái xe một tay. Tới khi có bồ thì lái xe tay trái - tay phải có việc làm là nắm tay người yêu mà nhớ ông già.)

Tôi đi Đại học để mở mang kiến thức, mở rộng tương lai thì chưa thành tựu. Nhưng thật là thất vọng khi tôi trở về nhà và phải nhìn thấy cái gạt tàn thuốc ngoài patio, vỏ chai bia, rượu đỏ... lẫn lóc hay dở dang. Ba tôi chẳng kể gì đến những tác hại của rượu bia mà tôi đã trình bày cặn kẽ với ông trước hôm tôi xa nhà. Thần tượng của tôi chỉ còn là cái bóng mờ trong tư tưởng tình cảm mà nhiều khi tôi ước nó tan biến luôn đi để tôi khỏi mắc cỡ khi trả lời bạn bè là ba tao hút thuốc, uống bia... có hôm say mềm.

Tôi cự nự về những thói quen không tốt của ba thì mẹ tôi không đứng về phe tôi như xưa nữa! Chắc tôi không có nhà nên ông đã mua chuộc được mẹ tôi thành đồng lõa với thói hư tật xấu. Mẹ tôi nói: “Ba con không hút thuốc hay uống bia rượu nhiều đâu. Mẹ nghĩ kệ ông ấy chút đỉnh cũng không đến nỗi...” Sao lại có sự bênh vực vô lý đến khó chấp nhận như thế này! Không khéo, một ngày tôi về nhà, thấy ba mẹ tôi nhậu với nhau thì nhà tôi thành quán rượu. Và ngày ấy đã đến. Hai ông bà cụng ly rộn ràng, cười tươi như hoa trong ngày Anniversary. Các chị tôi cũng nâng ly chúc mừng ba má mới là loạn hết trơn rồi! Mấy ông anh rể thì lợi dụng dịp này để tha hồ mua rượu bia chất ở nhà tôi mà mưu sự nhậu nhẹt dài lâu. Tôi hoài nghi nhất là mẹ tôi chứ không phải là ba tôi nữa! Sao một con người có thể vừa tự hào về đứa con trai duy nhất của bà không hút thuốc lá, không uống rượu bia... song song với việc bà nâng ly cạm chén cùng ông già. Lại còn phát biểu trong khi chénh choáng... “Tao nhậu với ông ấy còn hơn để ông ấy đi nhậu với người ta... biết điều gì xảy ra?!”

Cuối cùng là tôi để bụng quá nhiều những điều không tốt của người thân, trong khi tính quên trước quên sau của tôi, ăn ở bê bối lung tung trong phòng riêng. Mẹ tôi dọn phòng cho tôi sau mỗi lần tôi về nhà rồi lại đi và để lại cái phòng tùm lum quần áo, sách vở, phim ảnh, nước uống và thức ăn... Ba tôi phải lạng lẽ cho tiền đóng phạt dưới trường vì tôi ưa đậu xe sai chỗ. Ba phải gọi tôi mỗi khi thời tiết xấu vì tôi phóng ra đường theo nhu cầu chứ không bao giờ coi tới thời tiết trước lúc ra đi. “Con có việc gì phải ra ngoài thì đi sớm về sớm. Chiều nay, sáng mai... thời tiết ở khu vực trường con xấu lắm! Có gì thì gọi cho ba.” Thường thường, sau những cú điện thoại như thế, tôi ưa nghĩ đến bao giờ thì tôi nói với ba tôi... “Có gì

gọi cho con.” Tôi có nhiều suy nghĩ đẹp lắm - nhưng hành động tồi tệ là tôi không thực hiện những ý nghĩ mà mình nghĩ được. Đó là lý do làm tôi xa cách gia đình bằng tính tình hẹp hòi, chứ cả nhà, đặc biệt là ba tôi vẫn dõi mắt theo tôi từng ngày. Biết để biết, rồi để đó và không thay đổi là ích kỷ. Tôi đau đung với sự thật ấy sau một đổ vỡ vì không thay đổi mình mà chỉ muốn thay đổi người khác.

Hôm tôi về nhà với cô bạn Mỹ mà toan tính trong đầu tôi là giới thiệu với mẹ tôi trước. Mẹ tôi welcome cô ta thì lần sau tôi mới giới thiệu với các chị tôi. Ba tôi không quan trọng với quá nhiều tính hư tật xấu của ông ấy - ít nhất là suy nghĩ riêng tôi như thế! Sau bữa ăn gia đình chỉ có ba mẹ tôi và hai đứa. Bạn tôi đứng lên dọn bàn, rửa chén đĩa như một cô gái Việt Nam có giáo dục gia đình. Mẹ tôi khinh khỉnh tới thấy ghét! Chêm chêm lên sofa, ngồi xem ca nhạc Việt Nam om xòm. Không kể gì tới người khách Mỹ đang có mặt trong nhà rất lúng túng vì chẳng hiểu nổi mớ âm thanh hỗn độn của Hồng Đào với Quang Minh. Chắc mẹ tôi nghĩ là cô gái Mỹ mê con trai bà thì phải nhập gia tùy tục, trong khi sự thật ngược lại thì chỉ ba tôi hiểu! Ba tôi, đi vắn nhò âm thanh... đến yêu cầu mẹ tôi vô phòng coi đi bà! Êm được chuyện ca nhạc thì ông xuống bếp phụ chúng tôi dọn dẹp, chỉ chỗ cho bạn tôi úp chén, úp ly, cắt dao... Ông nói ít nhưng vui vẻ với bạn tôi bằng khả năng tiếng Anh của ông - người mà tiếng Việt còn không siêng nói thì nói gì tới tiếng Anh, nên bạn tôi không hiểu hết ý ông, làm tôi mắc cỡ! Tôi nói: “Ba nói tiếng Việt đi!” Tôi tính là mình làm thông dịch sẽ hay hơn. Không ngờ, gương mặt ba tôi buồn lắm. Hồi nhỏ, tôi nói là không biết đọc, viết cũng phải biết nói tiếng Việt vì tôi là người Việt Nam thì ba tôi cười nụ cười tươi nhất mà tôi thấy được. Lần này, tôi thấy được gương mặt buồn nhất của ba tôi. Tôi ân hận.

Bạn tôi cũng thấy. Cô ấy chất vấn tôi khi chúng tôi trở về trường. Tôi nói thật hết trên đường về trường - tới sáu tiếng lái. Bạn tôi thất vọng về tôi chứ không phải ba tôi. “Sao mày không giống ba mày mà mày lại giống ba tao. Ba tao chỉ đi làm về là nằm dài trên sofa coi tivi. Mẹ tao nấu ăn, dọn dẹp một mình. Khi tao có bạn tới nhà chơi thì ba tao nói: ‘Khi nào mày có chỗ ở của mày thì hãy mời bạn bè mày tới chơi’. Tao không có bạn bè là vậy! Tao không có chỗ để về vì ba tao... không được như ba mày.”

Thế là tôi trở lại hoàn cảnh một mình, ân hận về việc đưa người bạn gái mà mình yêu thích nhất về nhà một lần để chia xa. Sau mùa lễ cuối năm vừa rồi, trời chiều tuyết phủ và lạnh nhiều. Tôi ra xe cách phòng tôi ở xa lắm. Chỗ đậu rẻ tiền thì phải xa thôi. Trời đẹp thì đi bộ 15 phút, tôi đã đi bộ nửa tiếng trên tuyết để tới được cái xe của mình. Tôi đang nghĩ ngợi đến cú điện thoại hiếm hoi mà ba tôi gọi cho tôi sáng nay: “Con có việc ra ngoài thì đi sớm về sớm. Thời tiết chiều nay xấu lắm.” Nhưng bạn tôi mời tôi đi ăn tối nay - Sinh nhật cô ấy. Tôi hy vọng làm lành được với nhau nên cố gắng hết sức, cùng lắm chỉ chạy ra nhà hàng gần nhất để bớt nguy hiểm về việc lái xe trong thời tiết xấu. Chắc không có gì đâu! Tôi không gọi mẹ như thường tình mà gọi ba tôi: “Con đi ăn với bạn con chiều nay nha ba. Cô ta mời Sinh nhật.” Ba tôi trả lời trong điện thoại: “Cho ba mẹ gửi lời chúc mừng sinh nhật nó. Con lái xe cẩn thận... nhớ coi xăng, con đổ xăng chưa? (Tôi là vua quên đổ xăng). Có gì gọi cho ba.” Ba tôi muốn đời như thế. Người được sinh ra để nhắc nhở người khác.

Tôi có bữa ăn tối với người yêu thật hạnh phúc ở một nhà hàng vừa túi tiền sinh viên. Không gian trong ngoài đều lãng mạn, hơn cả tuyết rơi là cô ta bỏ lỗi cho tôi về xử sự với ba tôi. Cái cảm giác cô ấy là mẹ kẻ làm tôi bức mình! Chắc khi mẹ già không la tôi nữa thì người mẹ trẻ này sẽ lỗi thôi, mà lỗi thôi bằng tiếng Anh đơn điệu chứ không lên bổng xuống trầm như tiếng Việt của mẹ già. Không ai hiểu âm ức trong lòng tôi vì ba tôi có gì hay đâu mà ai cũng thương mến ông ta bằng sự chân thật từ lòng họ! Tính ra, tôi xấu xa chỗ nào thì không ai nói ra được hay họ không muốn nói?! Tôi không biết hay ráng không tin là mình xấu xa! Tới đâu? Không lẽ tôi với ba tôi là đối thủ suốt đời? Những suy nghĩ len lỏi vào bữa tiệc hai người không đúng lúc cho tới chúng tôi ra về.

Rời nhà hàng đã 10h00 đêm. Đôi bạn trẻ vừa làm lành trong ngày sinh nhật người bạn gái nên chúng tôi đi trong đêm tuyết mà không biết lạnh, hai hình một bóng. Tới chỗ đậu xe thì chìa khóa không còn. Đây là lần thứ bao nhiêu tôi bị mất chìa khoá - chỉ có ba tôi nhớ. Chúng tôi tìm kiếm dần dần trở lại tới cái bàn ăn mà chúng tôi đã từ đó ra về nhưng không kết quả. Tôi gọi mẹ tôi như phản xạ từ khi bà sinh ra tôi. Mẹ tôi quát cho một trận là giờ này, thời tiết như vậy mà mày còn ra đường làm gì? Có mặc áo lạnh không? Lấy cái nón len đội lên đầu liền cho má...

Trời ơi! Không mở được xe thì làm sao lấy nón. Rượu bia đã gây được tác hại lên thần kinh má tôi rồi hay sao? Chừng nào má hút thuốc giống ba nữa là hết thuốc chữa! Hai má con ngớ ngẩn của tôi quên phéng chuyện cần giải quyết tức thời là làm sao để mở cửa xe!

Bạn tôi chung hệ với ba tôi thì phải. Cô ta chờ cơ hội nói xen vô lúc tôi còn đang cãi cộ với má tôi. Cô ấy nhắc nhở: “Gọi cho ba mày thì đúng hơn...” Tôi tỉnh hồn ngu si. Cúp má. Gọi ba.

“Ồ!... Không có gì quan trọng. Xem trời lạnh quá thì bảo con nhỏ tìm chỗ núp đi, rồi ba chỉ cho cách mở cửa xe.”

“Không sao đâu ba...”

“Con đến chỗ bánh xe trước - bên phía người lái - phía trước học vè, có hàng vít nhỏ mà người ta gắn vào sườn xe để giữ miếng nhựa chắn bùn sinh. Con vít trên cùng đã được ba thay! Con rờ thấy nó như cái cánh chuồn để có thể mờ bằng tay không (không cần tool) Vặn nó ra thì lần được tay vào mặt sau miếng nhựa chắn bùn, đó. Cũng cùng con bù-lon nhỏ đó. Nó giữ cái chìa khoá xe mà không ai thấy, hay biết được... Ba chờ phone.”

Năm phút sau. Tôi gọi lại cho ba tôi trong tức giận. “Con đã tìm được cái chìa khoá ba đâu. Nhưng cái chìa khoá bằng nhựa-màu xanh lá cây phải không?”

“Đúng rồi! Con giỏi lắm!...”

“...Cái chìa khoá bằng nhựa thì làm sao con mở được cửa xe? Ba sao vậy?”

Tôi hần học vì tức hơn là lạnh. Ba tôi cười tỉnh bơ làm tôi càng tức. Ông không nổi giận với thái độ hần học của tôi để tôi càng tức thêm...

“Xin lỗi...xin lỗi...! Ba nhớ lộn rồi. Con làm y như ba chỉ bên bánh xe bên kia. Sẽ có cái chìa khoá con cần. Thôi, ba đi ngủ đây!”

Ba giờ sáng, tôi còn chưa ngủ. Điện thoại reo giờ này là bạn gái tôi muốn cãi nhau tiếp, chứ ai gọi tôi giờ này? Nhưng không! Ba tôi.

“Nếu con đã ngủ thì ba xin lỗi. Mai mình nói chuyện...”

“Con chưa ngủ. Ba nói đi.”

“Ba tính là con không làm lại công việc tháo cái chìa khoá ở bánh xe bên kia, mà gọi thằng bạn thân nhất ra đón tụi con về trường.”

“Đúng.”

“Bạn gái của con đã làm việc ấy để có chìa khoá chứ không cho gọi.”

“Đúng.”

“Hai đứa im lặng trên đường về, nhưng cãi nhau bằng phone... để giờ này, chưa đứa nào ngủ được.”

“...Hôm nay ba nói nhiều quá vậy?”

“Phải. Khi bị chọc quê mà người đàn ông mất bình tĩnh thì dẫn đến mất trí. Sự hối hận muộn màng làm tổn thương tự trọng. Đó là cái sĩ ảo. Con chưa trưởng thành được.”

“Ba chọc quê con để được gì?”

“Cho con thấy hết sự mất bình tĩnh của con khi bất trắc xảy ra. Đừng suy nghĩ một chiều về thuận lợi, một nửa cái đầu nên nghĩ về những bất trắc có thể xảy ra. Ba không sống hoài để đối phó với những bất trắc của con được.”

“Thì ba dấu ngoài xe cho con một cái chìa khóa là đủ rồi! Ba dấu thêm cái chìa khoá nhựa làm gì?”

“Ba biết, con chỉ cần một cái chìa khóa mở được cửa xe. Nhưng ba cho con hai cái. Cái mở cửa xe chỉ có thể đưa ta đi tới nơi cần đến. Nhưng cái trước để mở óc mình ra thì mới xài được cái sau. Nơi đến của đàn ông là tương lai, sự nghiệp, hạnh phúc gia đình... đều là thiên chúc của người nữ. Hãy làm việc của đàn ông là tiên liệu bất trắc xảy ra cho cả hai.”

Tôi giữ cái chìa khóa nhựa do chính tay ba tôi copy cái chìa khóa sắt để mở cái đầu mình ra theo lời ông. Có lẽ chỉ mình bạn tôi hiểu vì sao tôi đeo cái chìa khoá nhựa thay mặt dây chuyền trên cổ tôi. Và thằng Hùng vừa chứng minh cho ba tôi là đúng. Chuyện nhỏ xíu thôi. Má tôi gọi buổi trưa: “Ba mày bị tai nạn xe, hơi nặng...” Tôi bỏ lớp-bất chấp thiệt hại trong mùa cuối năm học. Tôi ngồi trong phòng cấp cứu với ba tôi đang lẳng nhăng ổng nhựa trên giường bệnh. Tay tôi mân mê cái chìa khóa nhựa mà tiên liệu về những bất trắc xảy ra! Sự cần thiết bạn bè, người thân lúc này trở nên vô cùng quan trọng thì những người bạn danh giá của tôi đâu không thấy! Chỉ có bàn tay rần rở vỗ vai tôi... “Tao vừa nghe bà già mày cho hay, tao đông về với ông già cho phải đạo...” Sự bất trắc trong quan hệ bạn bè đưa nó tới đúng lúc tôi cần an ủi. Có lẽ, lần này ba tôi khoẻ lại thì tôi đã đủ sức phòng hờ bất trắc như ông muốn.

Người tới thăm ba tôi vào cái giờ bệnh viện đã đóng cửa, nhưng ông vẫn vào được vì ông biết, đã nghĩ tới cách đối phó với bất trắc là bảo vệ không cho vô. Tôi lại có dịp kể chú Phan nghe như tôi đã kể nhiều chuyện với chú trước đây.